

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Інститут природничо-географічної освіти та екології
кафедра іноземних мов

**Нові концепції
викладання іноземної мови
в світлі сучасних вимог**

Матеріали Міжнародної науково-методичної конференції

5 листопада 2014 року

Київ 2014

Нові концепції викладання іноземної мови в світлі сучасних вимог:
Матеріали Міжнародної науково-методичної конференції, 5 листопада 2014 року / Укл. Г.А.Турчинова, О.О.Яременко-Гасюк, М.О. Шутова – К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2014 - 155 с.

До збірки увійшли матеріали доповідей, де висвітлюються питання формування іншомовної комунікативної компетенції, особливостей новітніх підходів до системи організації навчального процесу з іноземних мов, контролю рівня сформованості іншомовної комунікативної компетенції та лінгвістичні та літературознавчі концепції міжкультурної комунікації в сучасній освіті.

**Матеріали доповідей учасників конференції
подаються в авторській редакції**

Рекомендовано Вченою Радою
НПУ імені М.П.Драгоманова
Протокол № _____ від _____ 2014 року

НАВЧАННЯ ФАХОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Характерною вимогою сучасної університетської освіти є високий рівень володіння мовою, без знання якої неможливо говорити про належну фахову підготовку. Саме тому завдання навчити або допомогти навчитися вміло використовувати іноземну мову як засіб комунікації є одним із найважливіших у сучасній методиці [1].

Загальновідомо, що інформативний центр навчально-професійного тексту, який студенти опрацьовують на заняттях з мови, складає фахова лексика. Нами буде розглянуто найбільш актуальну проблему роботи над фаховою лексикою — прийоми семантизації.

У методичній літературі важко знайти певні рекомендації щодо вивчення спеціалізованої лексики у сфері природничих наук. У навчанні фахової лексики труднощі виникають не тільки в тому, щоб запам'ятати і зберегти у своїй пам'яті певний запас фахових термінів (хоч і на це потрібно багато зусиль), а й у тому, щоб їх активізувати, тобто більш-менш автоматично вживати у відповідному контексті.

Контекст для реалізації лексичного значення у сфері термінології природничих дисциплін відіграє досить важливу роль. Фахові терміни бувають багатозначними, тому правильне значення їх дуже залежить від контексту.

Порівняймо: **matter**— матерія, речовина, матеріал, предмет, справа; **volume** — об'єм, маса, ємкість, сила, том(книга); **rate** — курс, норма, ставка, темпи, тариф; **population** — населення, сукупність; **sample**— взірець, зразок, вибірка і т.ін. Як бачимо, полісемія слів потребує контексту для правильного вибору перекладу терміна.

До початку опанування фахової лексики студент уже має певну лінгвістичну базу. Вивчаючи терміни, йому необхідно визначити ті значення, які найбільш відповідають даному тексту. Реалізуючись у певному контексті, лексична одиниця має тільки одне значення.

Питання послідовності та вибору вправ для активного засвоєння лексики є найбільш актуальними з методичних проблем. Можна порекомендувати такі вправи: 1. Диктант – переклад. 2. Варіантність - дати те саме поняття різними засобами. 3. Переклад вивчених термінів і термінологічних словосполучень з рідної мови на іноземну. 4. Прочитати новий текст із включенням нових термінів, поставити питання до тексту, а потім його переказати.

Методисти вважають, що опрацювання лексики, зокрема фахової, проходить у три етапи. Першим етапом є презентація — перше знайомство студента з лексичною одиницею. Другим етапом є семантизація лексичної одиниці, тобто процес надання необхідної інформації про змістову сторону лексичної одиниці. Методисти пропонують різні прийоми семантизації, а саме:

- 1) використання наочності;

2) опис, пояснення, тлумачення (застосовується у тих випадках, коли немає іншого шляху: поняття, яке не може бути передане транскрипцією, доводиться просто пояснювати);

3) використання лексеми, яка вказує на родові поняття (лексична парадигма). Парадигма (*грец.* 'приклад, взіреть') у загальному значенні — теоретико-методологічна модель [2]. Парадигма (у мовознавстві) — вся сукупність форм слів, що утворюють лексему, а також зразок, схема словозміни [3].

4) використання синонімів, антонімів;

5) використання словотвірних зв'язків;

6) контекстуальні пояснення;

7) переклад.

Контекстуальний переклад протиставляють «словниковому перекладу», вказуючи, таким чином, відповідності, які слово може мати в контексті на відміну від наданих у словнику. Я. І. Рецкер зазначає, що цей засіб перекладу «полягає в заміні словникової відповідності при перекладі контекстуальною, логічно зв'язаною з нею відповідністю» [4]. Наприклад, у науковому тексті реальності частіше є термінами, отже і перекладаються відповідними термінами; в науково-популярному творі можна надати коментарі відповідно пізнавальним напрямкам твору.

Третій етап роботи над фаховою лексикою — організація засвоєння нових слів. Експериментальні дані вказують на те, що для рецептивного засвоєння нової лексичної одиниці необхідно 15-25 повторень протягом 2-3 занять. При цьому бажано вводити нову лексему у різні контексти.

Усі зазначені вище вправи спрямовані на те, щоб активізувати фахову лексику, знання якої й автоматичне вживання, безумовно, необхідне нашим студентам.

ЛІТЕРАТУРА

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. — [За ред. С. Ю. Ніколаєвої]. — К.: Ленвіт, 2003. — 273 с.

2. Бирик С. П., Сюта Г. М. Словник іншомовних слів: тлумачення, словотворення та слововживання. — Харків: Фоліо, 2006. — 623 с.

3. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів. — К.: Вища школа, 1985. — 360 с.

4. Рецкер Я. І. Теорія перекладу і перекладацька практика. М., 1974.

ЗМІСТ

Вітальні слова	4
Тези наукових доповідей	10
1. Астаф'єва Г.М., Панов С.Ф.	11
Соціальна відповідальність мовної підготовки фахівців морської галузі	
2. Бецько О.С.	13
Планування занять в контексті формування методичної компетенції викладача	
3. Бінецька Д. І.	17
Освітнє середовище університету як засіб формування у майбутніх учителів іноземних мов дослідницьких умінь	
4. Vorobiova A.I.	19
Personality of the university teacher as an important motivational factor in scientific and educational activities of students	
5. Гавриленко К.М.	21
Навчання англomовного ділового письмовою спілкуванню в немовному вузі	
6. Gaman I.A.	24
Textsorten im fremdsprachenunterricht Am beispiel der zooführer	
7. Галай О.П.	26
Роль лінгвокраїнознавства у вивченні іноземної мови	
8. Grebenyuk S.	29
Using public speaking projects for the students to develop a complex of general and special communicative and leadership skills in-class (curricula) and extra curricula environment	
9. Груша Л. О.	30
Особливості навчання розумінню іншомовного тексту студентів ВНЗ	
10. Гудима Ю.П.	33
Когнітивні стратегії як компонент навчально-стратегічної компетентності в англomовному діалогічному мовленні майбутніх учителів	
11. Евтихова И.М., Воробьева М.В.	36
Пути преодоления отрицательного влияния лексической интерференции на качество перевода	
12. Єремєєва Т. Ю., Фреган Н. М.	39
Щодо питання розвитку навичок та вмінь говоріння слухачів інтенсивних курсів іноземної мови	
13. Єфімова О.М.	43
Інноваційні підходи до методичного супроводу навчальної діяльності викладача іноземної мови ВВНЗ	

14. Жицька С.А.	45
Навчання іноземній мові курсантів вищих військових навчальних закладів в групах з різним рівнем підготовки	
15. Запара В. М.	49
Навчання фахової термінології студентів природничих спеціальностей на заняттях з іноземної мови	
16. Іваненко С.М.	51
Синтаксис німецької мови з погляду депendentної граматики	
17. Іваненко Я.А.	55
Методика доперекладацького аналізу художнього тексту на заняттях з перекладу	
18. Іванова І.М.	58
Роль самостійної роботи з іноземної мови студентів немовних вищих навчальних закладів	
19. Іванов О. В., Беспалий Б.В.	60
Специфіка перекладу термінологічної лексики	
20. Карлова В.О.	62
Інноваційні методи навчання англійської мови як другої іноземної у вищій школі	
21. Коваленко Н. М.	65
Відеофільми на заняттях іноземної мови: післядемонстраційний етап (на матеріалі фільму В. Вендерса „Pina“)	
22. Ковальчук В.С, Панов С.Ф.	67
Методика вивчення стандартної англійської фразеології для зв'язку під час плавання на морі, на підходах до портів, на фарватерах та акваторіях портів	
23. Kovalchuk N.D.	70
Projektunterricht – handlungsorientierter unterricht	
24. Король Л.Л.	73
Відомості про рідний університет в контексті формування соціокультурної компетенції студентів на заняттях з іноземної мови	
25. Корсак О.І.	76
Професіоналізм шкільного вчителя як фактор удосконалення педагогічної практики	
26. Кузьменко Р.І.	78
Змішане навчання як інновація дистанційної освіти в ВНЗ	
27. Кулезньова С.С., Філіпов Р.Ю.	81
Гендерні аспекти жанрової теорії перекладу в процесі підготовки майбутніх перекладачів	
28. Куликовська Н.І.	84
Тіло та реальність /на базі фразеологічних одиниць німецької мови з соматичним компонентом/	

29. Лозинська О.А.	86
Проблеми опанування студентами англійської термінологічної лексики біотехнічного напрямку	
30. Мороз Т.В., Луценко Л.П.	88
Формування іншомовної комунікативної компетенції учнів початкової школи	
31. Novoselov E.F., Panov S.F.	91
Language communicative competence formation at teaching engineering disciplines	
32. Охріменко О.А.	93
Функції термініву текстах податкового законодавства	
33. Павицька К. М.	95
Веб-квест як технологія навчання іноземної мови	
34. Панасенко М.Ю.	98
Лінгвістична гра як засіб розвитку творчого мислення студентів на заняттях іноземної мови.	
35. Рудницька К. М.	100
Використання тестових завдань для контролю рівня володіння іноземною мовою у ВНЗ	
35. Саченко Л.М.	102
Контроль у навчанні іноземної мови	
36. Сімкова І.О.	105
Навчання усного перекладу з аркуша як засобу міжкультурної комунікації у науково-технічній сфері	
37. Смольнікова О.Г.	106
Автономне навчання іноземних мов, як невід’ємна складова освітнього процесу вищої школи	
38. Співка А.Г.	109
Вивчення іншомовної професійно орієнтованої лексики студентами – майбутніми вчителями іноземної мови	
39. Стеріополо О.І.	111
Процесуальний аспект художнього перекладу і компетентність майбутнього перекладача	
40. Тетерук Н.А.	115
Moyens informatiques au cours de l'apprentissage de la langue française	
41. Титаренко О.Ю., Горохова І. В., Даценко Т.М.	119
Writing with nonnative English speakers	
42. Туришева О.О.	122
Гомогенна класифікація частин мови за синтаксичним критерієм	
43. Федорова В.В.	125
Використання засобів автоматизованої педагогічної діагностики в навчальному процесі ВНЗ	

44. Холоденко О.В.	127
Сучасні підходи до навчання англійської мови студентів ВНЗ: теоретичний аспект	
45. Чайковська О.Ю.	130
Основні поняття та завдання телевізійних новин	
46. Черниш В.В.	132
Організація навчання майбутніх учителів англійської мови професійно орієнтованого говоріння	
47. Черчата Л.М.	136
Деякі аспекти розвитку міжкультурної комунікативної компетенції студентів нефілологічних факультетів у ході вивчення іноземної мови	
48. Шамаева Ю.Ю.	138
Интертекстуальность и интердискурсивность как категории лингводидактического дискурса при обучении иностранным языкам	
49. Шовковий В.М.	140
Герменевтичні засади навчання класичних мов	
50. Шутова М. О.	144
Соціолінгвістична природа етнокультурних стереотипів як стандартизованих форм поведінки носіїв різних мов	
51. Яременко-Гасюк О.О.	147
Контрольована активізація нових слів, як засіб збагачення словникового запасу студентів молодших курсів	